

JACIMENT: Catedral de Girona.

MUNICIPI: Girona

COMARCA: El Gironès

TIPUS DE JACIMENT: romà, medieval i modern

CAMPANYA: Del 2 al 27 de febrer del 2009

DIRECCIÓ: Jordi Sagrera.

Memòria de l'excavació arqueològica a la catedral de Girona.

(Expedient 437 K121 N 323. Referència K0518)

Jordi Sagrera.
Laboratori d'Arqueologia
Universitat de Girona

ÍNDEX

1. Fitxa tècnica del jaciment.	2
2. Situació geogràfica i context històric.	3
3. Motivacions, objectius i metodologia	4
4. Descripció de les unitats estratigràfiques	5
5. Resultats i conclusions.	7
6. Bibliografia	9
7. Inventari del material.	11

Annexes

Dibuix del material ceràmic

Planimetria.

Mostra fotogràfica.

1 Fitxa tècnica del jaciment.

Municipi: Girona

Comarca: El Gironès

Localització: (SE I-6/74. Plànol 1/5000 de la comarca del Gironès)

Coordenades UTM: x; 485686.875 m
Y; 4648598.875 m

Altitud: 100,06 m.s.n.m.

Tipus de Jaciment: romà, medieval i modern.

2. Situació geogràfica i context històric.

La catedral de Girona s'ubica al bell mig del que va ser el recinte de la ciutat romana que, des de la baixa edat mitjana, s'ha conegut com la Força Vella. La plaça religiosa del fòrum romà de Gerunda va ser el primer complex edificat que ocupà el lloc de la catedral. Sabem que s'organitzava internament mitjançant unes importants obres estructurals que, des de la base, distribuïen l'espai intern en plataformes a diferents nivells. El temple presidia el conjunt monumental. Malauradament no en coneixem gaires detalls; alguns fragments amb decoració arquitectònica probablement connectats amb tallers provençals que permeten proposar, amb moltes reserves, una datació de inicis de la nostra era.

El cristianisme havia de reconduir l'evolució urbana futura del sector. Les primeres notícies de l'existència d'una diòcesi a Girona remunten a l'any 516 quan Frontinià apareix com el primer bisbe documentat de Girona. Tanmateix, els grups benestants de la societat gironina ja estaven fortament cristianitzats al segle IV tal i com semblen voler palesar els luxosos sepulcres de tema cristià que es conserven a la veïna església de Sant Feliu. Aquesta va ser precisament, la primera església episcopal que es dreçà fora muralles, en el lloc on presumptament va ser martiritzat Feliu a principis del segle IV i que ja recordava el poeta Prudenci al mateix segle. El temple de la part alta de la ciutat va ser emprat com a església cristiana només a partir del segle V.

La inclusió de Girona en el domini franc (785) va suposar entre altres canvis la conversió del temple intramurs en catedral sota l'advocació de Santa Maria. Primer compartint la dignitat amb Sant Feliu i després en solitari. No es té constància que es construís cap nou edifici de manera que amb tota probabilitat el vell temple romà, adaptat convenientment, va continuar encara dempeus tot fent les funcions d'església episcopal.

A principis del segle XI, el bisbe Pere Roger, de la família comtal de Carcassona i germà d'Ermessenda, comtessa de Girona-Barcelona, va construir un nova catedral, juntament amb un palau episcopal i una nova residència per als canonges. L'arqueologia ha acreditat que aquesta església, iniciada vers el 1010 i consagrada el 21 de setembre del 1038, tenia una llargada total d'un 60 m, una nau única d'uns 14 m d'amplada exterior, un pòrtic exterior o galilea a ponent i dos campanars, un dels quals, anomenat la torre de Carlemany, encara es conserva.

L'edifici romànic perdurà fins al segle XIV quan es va començar a substituir per l'edifici actual. L'obra va ser lenta i es realitzà en diverses etapes. Al 1313 s'iniciava la construcció de la capçalera gòtica amb girola i nou capelles radials. Es va consagrar al 1347, moment el qual, el bisbe i el capítol ja havien pres la decisió de continuar les obres amb una nova nau. Al 1386 i després d'una reunió de mestres d'obra es decidia avançar l'edifici amb tres naus però els treballs avançaven molt lentament fins que en una nova reunió de mestres celebrada entre el 1416 i el 1417 el capítol decidia retornar a la idea d'una nau única. Les dues primeres crugies de la gran volta s'havien cobert ja al 1450, però després el ritme es va alentar per les dificultats econòmiques i polítiques. Al 1577 es reprenia l'obra de la gran nau que es va acabar al 1606. Immediatament s'empenia la construcció de la façana occidental però no s'arribava a coronar amb el campanar fins al 1764. De fet no es va enllestir del tot fins als anys

seixanta del segle XX i encara al 1975 es bastien les arquivoltes de la porta meridional dita dels Apòstols.

3. Motivacions, objectius i metodologia.

El dret que tenen tots els bisbes de Girona a ser enterrats a la catedral obliga al Capítol de la Seu de Girona a disposar de sepultures a la catedral per als futurs enterraments d'aquelles dignitats. La manca d'espais prou aptes i convenients per aquesta finalitat a l'interior església catedral de Santa Maria, va esperonar la redacció d'un projecte de construcció de noves tombes de bisbes en el subsòl de la nau del temple.

El capítol va decidir ubicar les noves tombes en el subsòl de la nau, en una posició centrada respecte el presbiteri, dins l'àmbit de la primera volta de la nau i a tocar de la partió amb el segon tram de volta. En aquest indret ja hi ha una renglera d'antigues sepultures episcopals que, des del presbiteri, es projecta en direcció oest. La ubicació exacta correspon a la quarta tomba comptant des del presbiteri. En aquest punt s'hi disposava un espai rectangular cobert amb una llosa monolítica que no era altra cosa que la preparació d'una tomba. L'interior era buit però insuficient per a qualsevol enterrament. L'objecte de les obres era aixecar la llosa i excavar a sota a una fondària suficient per a construir en el subsòl una mena de cripta funerària petita però suficientment àmplia per a encabir quatre tombes disposades simètricament en dos nivells, a banda i banda d'un passadís central d'accés seguint l'eix longitudinal est oest. Aquesta és la motivació de la intervenció arqueològica ja que, la catedral de Girona és un monument històric declarat i protegit.

La intervenció arqueològica es va circumscriure dins l'espai que s'havia de buidar. Es va obrir una cala de planta lleugerament rectangular amb costats de 320 cm per 300cm. La fondària màxima havia d'arribar als 200/210 cm però cal advertir que no es va assolir mai car abans va aparèixer la roca natural del subsòl. La troballa, al bell mig de la cala, d'un mur de pedra d'època romana va obligar a ampliar la cala original cap a l'oest 1,5m més.

La metodologia de la intervenció va ser l'habitual d'excavació estratigràfica en extensió. El registre i documentació s'ha basat en un sistema de registre de fitxes semblant al tipus proposat per Harris d'excavació en extensió. Les sigles de referència va ser C-09. i les unitats estratigràfiques es van registrar amb dígitos començant per 1, 2, 3... successivament. El punt "0" va ser el del paviment de la nau a l'alçada de la porta de Sant Miquel.

4. Descripció de les unitats estratigràfiques.

U.E. 01.

Sediment de sorra amb abundància de restes de morter i guix engrunats sota les lloses de pedra del paviment de la nau de l'església. Cobreix la U.E. 05.

U.E. 02.

Sediment de terra argilosa ocre força homogènia localitzada a l'oest de la cala. Apareixia per sota de la solera del paviment de la fàbrica romànica i es dipositava damunt la roca natural. El material ceràmic apareixia amb abundància en els primers 30 cm de profunditat. Vora la roca, en canvi, era absolutament estèril per bé que, la textura continuava exactament igual. El dolium (U.E. 07) s'hi encastava fent-li un retall.

U.E. 03.

Afloraments de roca natural del subsòl localitzat a l'est de la cala. La morfologia molt irregular i plena d'escletxes delata que mai s'havia tocat per l'acció humana. Apareixien gairebé a sota mateix de la solera del paviment actual de la nau del temple catedral. Només vora el mur U.E. 04 apareixia lleugerament retocada i adaptada per a la fonamentació de dita estructura.

U.E. 04.

Mur que es projecta en sentit nord sud i travessa tota la cala endinsant-se més enllà dels perfils, tant pel nord com pel sud. És una obra de pedra seca de 70cm aproximadament de gruix que s'assenta sobre la roca natural tallada i preparada. Es conserva a nivell de fonament. Presenta una cara exterior (la de ponent) ben arrencada, mentre que la de llevant queda desdibuixada perquè s'entrega a la roca natural que en aquest punt s'eleva sobtadament. S'han documentat restes i fragments menuts de pedra sorrenca que indiquen que, molt probablement, hi hauria hagut un revestiment de blocs d'aquesta pedra disposats en filades per la cara oest. El material aparegut en l'estratigrafia que s'hi relaciona permet datar amb fiabilitat el moment de la construcció vers la segona meitat avançada del segle I aC.

U.E. 05.

Capa de terra amarada de restes de morter que apareix per sota de la U.E.1. És molt compacta i s'ha interpretat com la solera del paviment de la seu romànica.

U.E. 06.

Restes malmeses d'un enllosat de lloses primes de pedra de Girona lligades amb morter de calç. Se'n conserven alguns testimonis al sud oest i a l'angle nord-oest de la cala. Passaven per damunt del dolium (U.E. 07) i s'assentaven damunt la solera (U.E. 05). Es tracta probablement de les restes del paviment de la nau del temple romànic del segle XI.

U.E. 07.

Cul d'un dolium que es va localitzar a ponent del mur U.E. 04. Es trobava clavat in situ retallant el sediment U.E. 02. La pasta molt vermella de tacte rugós i desgredant gruixut de mica i quars molt típica de les produccions terrissaires locals altimperials. Era farcit pel sediment U.E. 8. Hi mancava tot el cos superior que devia ser escapçat en el moment de bastir-se el paviment de la seu romànica.

U.E. 08.

Farciment intern del dolium U.E. 07. Contenia una terra argilosa barrejada amb cendres i runa d'època romana.

U.E. 09.

Paquet de runa moderna (segle XX) que es va localitzar a l'oest de la cala. Farcia un forat que es va formar al segle passat quan el capítol va intentar construir una tomba episcopal que es va deixar a mig enllestir car a poca fondària aflorava la roca natural del subsòl.

U.E. 10.

Sediment de terra argilosa ocre força homogènia localitzada a l'est de la cala. Apareixia per sota de la solera del paviment de la fàbrica romànica i es dipositava damunt la roca natural. El material ceràmic apareixia amb abundància en els primers 30 cm de profunditat. Vora la roca, en canvi, era absolutament estèril per bé que, la textura continuava exactament igual.

5. Resultats i Conclusions.

La present actuació del 2009 va venir motivada per la necessitat de disposar de tombes noves dins la basílica de la seu en previsió de futurs enterraments de bisbes.

El Capítol considerà obrir una cala en el subsòl de 320x300cm i 210cm de fondària al bell mig de la nau per bastir-hi una cripta funerària apte per encabir quatre taüts. Se situava en una posició centrada respecte el presbiteri, dins l'àmbit de la primera volta de la nau i a tocar de la partió amb el segon tram de volta. En aquest indret ja hi havia una renglera d'antigues tombes episcopals que, des de l'altar major, es projectava en direcció oest. La ubicació exacta correspon a la quarta tomba comptant des del presbiteri. En aquest punt s'hi disposava ja un espai rectangular cobert amb una llosa monolítica que no era altra cosa que la preparació d'una tomba que resultava però insuficient per a qualsevol enterrament.

Les diferents intervencions arqueològiques que s'han desenvolupat a l'interior de l'església de Santa Maria en els darrers 10 anys (projecte Progress 1998 i 1999) i seguiment de les rases per a l'enllumenat de l'edifici (2004) han donat resultats molt desiguals. Vora la porta de Sant Miquel i sobretot dins l'àmbit de la volta de ponent les troballes foren molt importants. Recordem que s'exhumaren les parets i altres elements constructius prou sòlids de la galilea, d'un cloquer i del baptisteri de la seu romànica. També els vestigis del precedent romànic de la porta de Sant Miquel i parts dels murs que havien format part de la subestructura del recinte sacre de l'antic forum romà de la ciutat. Vora la porta de la capella conventual, en el primer tram del costat nord del deambulatori. Es varen localitzar restes del temple romànic i fins i tot d'un paviment romà d'*opus spicatum*. En canvi, per a la zona del presbiteri les dades de què es disposa indiquen que la roca natural del subsòl pujava considerablement de cota. De fet l'obra gòtica va rebaixar notablement el nivell de circulació respecte del de la romànica en aquest punt fins al punt d'arrabassar qualsevol traça arqueològica anterior.

Els treballs preliminars van consistir en l'aixecament i retirada de la llosa monolítica que amida 105 cm. També s'aixecaran les lloses del paviment de la nau que l'emmarquen fins aconseguir lliurar l'espai suficient per excavar la cala prevista.

Per sota de les lloses apareixia una capa de sorra barrejada amb engrunes de morter i guix d'època moderna. Just per sota es detectava una capa de terra compacta (U.E.2) que baixava fins a la roca natural amb una fondària mitjana de 80/85cm. El material recollit de l'excavació el datava d'època augustal. En el límit superior la terra apareixia amarada de morter i diferents testimonis esquinçats de la solera d'un paviment anterior a l'actual. En el morter compacte que la formava s'hi marcaven les petges de les lloses de pedra que, en el seu temps, s'havien assentat al damunt. Fins i tot es conservava algun fragment de llosa obrada en pedra calcària de Girona (U.E. 6). Es va suposar que es tractava del paviment de l'església romànica. De fet es va palesar que la construcció de dit enllosat va comportar un rebaix important del subsòl a fi i efecte de regularitzar el terreny. Així, per la banda est de la cala ja aflorava la roca i l'argila rogenca natural que també foren parcialment retallades, mentre que, a la resta de la cala, sorgien directament nivells romans que també

foren escapçats (U.E. 2, 4, 6 i 7). La partió entre la roca natural i els nivells romans el marcava un mur (U.E. 4). És una obra de pedra seca de 70cm aproximadament de gruix que s'assenta sobre la roca natural tallada i preparada. Es conserva a nivell de fonament. Presenta una cara exterior (la de ponent) ben arrenclerada, mentre que la de llevant queda desdibuixada perquè s'entrega a la roca natural que en aquest punt s'eleva sobtadament. S'han documentat restes i fragments menuts de pedra sorrenca que indiquen que, molt probablement, hi hauria hagut un revestiment de blocs d'aquesta pedra disposats en filades per la cara oest. El material aparegut en l'estratigrafia que s'hi relaciona permet datar amb fiabilitat el moment de la construcció vers la segona meitat del segle I aC. No sabem la funció concreta del mur tot i que, de ben segur, se l'ha de relacionar amb les estructures del *forum* religiós de *Gerunda*.

A escassos centímetres a ponent del mur hi va aparèixer *in situ* el cul d'un *dolium* (U.E. 7). Es trobava clavat en el sediment U.E. 2 i tallat horitzontalment per la construcció del paviment de la catedral romànica. El farciment intern (U.E.8) el formava un sediment heterogeni i flonjo ple d'engrunes de morter i sense material ceràmic. Malgrat que no se'n va poder fixar la cronologia pensem que es tracta d'una obra alt imperial. El límit oest de la cala es trobà molt tocat i alterat per l'obertura d'un espai rectangular cobert amb una llosa monolítica que no és altra cosa que la preparació d'una tomba que es va excavar el segle passat. L'interior és buit però els voltants es van emplenar de runa i sorra. Tot i amb això es van detectar forats antics que retallaven el sediment augustal (U.E.2) i que eren farcits amb terra flonja i cendres. Podrien ser els clots deixats per altres *dolia*. Els materials ceràmics recollits proporcionaven una cronologia de segle II dC. (Africana de cuina i T.S. africana A).

6. Bibliografia.

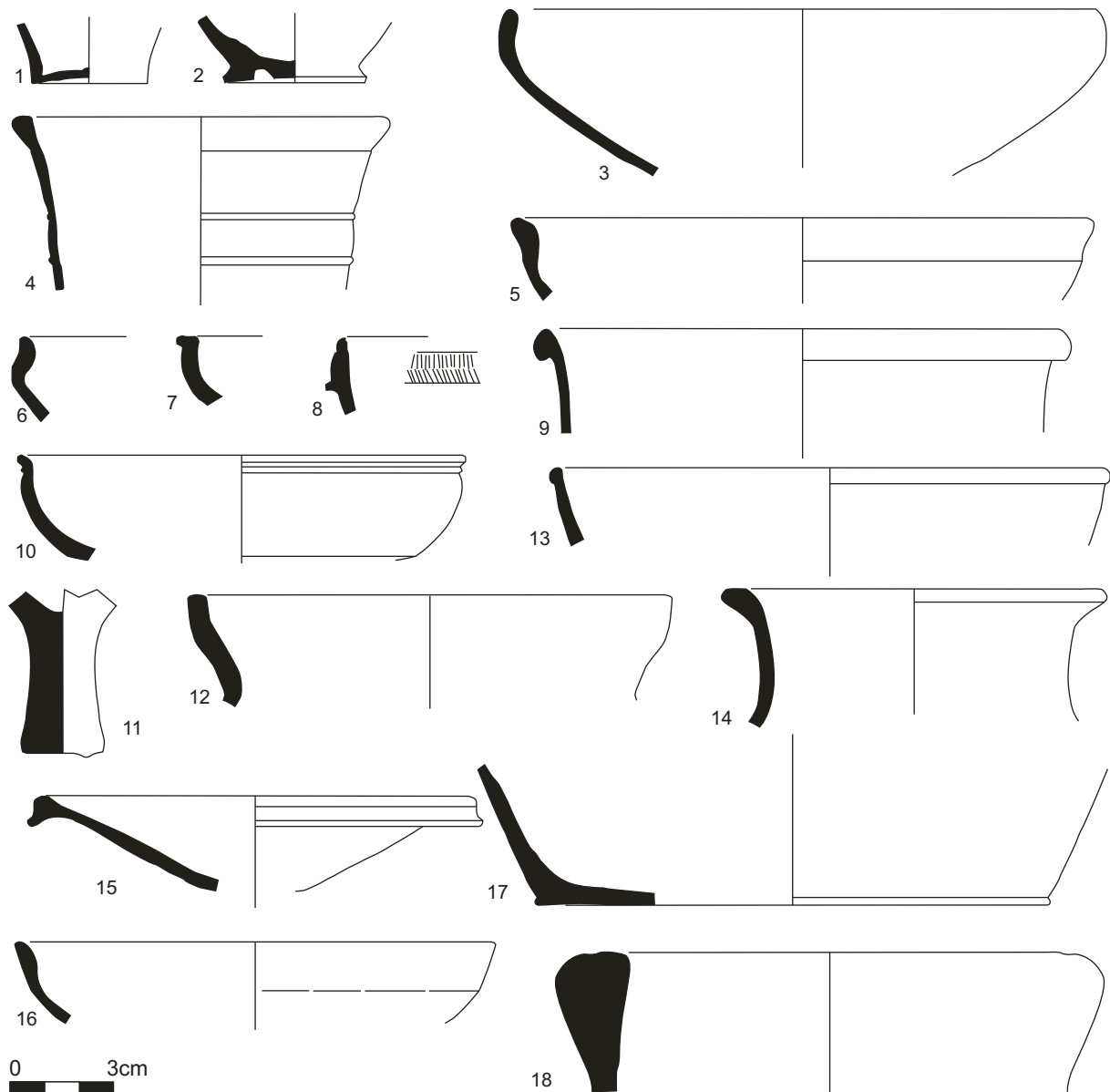
- J. A. Adell. L'arquitectura religiosa, *Catalunya Romànica*. XXII. *Visió de síntesi. Restauracions i noves troballes. Bibliografia. Índexs generals*, Barcelona, 63-92
- N. M. Amich, *Les terres del nord-est de Catalunya a les fonts escrites d'època tarδοantiga (segles IV-VII). Les seus episcopals de Girona i Empúries i el culte a Sant Feliu de Girona a l'antiguitat tardana*, Girona (Col·lecció Monografies de l'Institut d'Estudis Gironins, 19)
- J. Calzada, Josep: *Las claves de bóveda de la Catedral de Gerona*, Escudo de Oro, Barcelona 1975.
- J. Calzada, Josep: *Les campanes de la Catedral de Girona*, Diputació de Girona, Girona 1979.
- J. Canal, E. Canal, J. M. Nolla i J. Sagrera, *Girona comtal i feudal*, Quaderns d'Història de la ciutat, Diputació i Ajuntament de Girona. Girona 1996.
- J. Canal, E. Canal, J. M. Nolla i J. Sagrera, *El sector nord de la ciutat de Girona de l'inici al segle XIV*, Girona (Col·lecció Història Urbana de Girona. Reconstrucció cartogràfica, 4) 2000.
- J. Canal, E. Canal, J. M. Nolla i J. Sagrera, *Girona, de Carlemany al feudalisme (785-1057). El trànsit de la ciutat antiga a l'època medieval*, Girona (Col·lecció Història Urbana de Girona. Reconstrucció cartogràfica, 5) 2003.
- J. Canal, E. Canal, J. M. Nolla i J. Sagrera, La Catedral i Girona: l'entrada del complex episcopal dins murs entre els segles X i XI, *Actes del II Congrés d'Història de Girona. La Catedral de Girona, 27 i 28 de Novembre de 2003. Annal de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV, Girona, 141-159, 2004.
- F. Español, "Massifs occidentaux dans l'architecture romane catalane", dins *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa* núm. XXVII, Codalet 1996.
- P. Freixas i J. M. Nolla, *La Catedral de Girona. L'Obra de la Seu*, Barcelona, 85-98, 2003.
- P. Freixas, J. M. Nolla, L. Palahí, J. Sagrera i M. Sureda, *La Catedral de Girona. Redescobrir la seu romànica. Els resultats de la recerca del projecte Progress*, Girona, 200.
- P. Freixas, J. M. Nolla, J. Sagrera i M. Sureda, La seu, promotora urbanística: les escales de la Pera, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV, Girona, 283-297, 2004.
- G. Garcia, J. M. Nolla, L. Palahí i M. Sureda, Excavacions als soterranis de la Catedral de Girona, *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 285-292, 2002.
- J. Marquès Casanovas, Origen y vicisitudes de la plaza de los Apóstoles, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, III, Girona, 226-245, 1948.
- J. Marquès Casanovas, La fachada de la Catedral de Gerona, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, X, Girona, 285-316, 1955.

- J. Marquès Casanovas, El paseo arqueológico de Gerona, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XVI, Girona, 123-183, 1963.
- J. Marquès Casanovas, Descubrimientos en la plaza de los Apóstoles de la Seo de Gerona, *Revista de Gerona*, 45, Girona, 29-34, 1968.
- J. Marquès Casanovas, La Pia Almoina del Pa de la Seu de Girona (II), *Revista de Girona*, 82, Girona, 13-22, 1978.
- J. Marquès Casanovas, El Tapís de la Creació en el seu context, *Revista de Girona*, 92, Girona, 217-224, 1980.
- P. Freixas, Pere: *L'art gòtic a Girona*, ss. XIV-XVI, Barcelona 1983.
- I. Lorés, "Aspectes relatius a la construcció del claustre de la Catedral de Girona", dins *AIEG* núm. XXXIV, Girona 1994.
- J. Marquès i Casanovas, *Le cloître de la Cathédrale de Gerona*, Girona 1963.
- J. Marquès i Casanovas, "Restauración de la bóveda de la Catedral", dins *AIEG* núm. XVIII, Girona 1966-67.
- J. M. Nolla, Excavacions i sondejos a Girona: el sector de la seu, *Revista de Girona*, 91, Girona, 83-91, 1980.
- G. Roura, Gabriel: *Girona carolíngia*. Quaderns d'Història de la Ciutat, Diputació i Ajuntament de Girona. Girona 1987.
- J. Sagrera i M. Sureda, La primera catedral de nova planta, *La Catedral de Girona. L'Obra de la Seu*, Barcelona, 115-126
- N. Soler, El palau episcopal de Girona al segle XV, *Actes del II Congrés d'Història de Girona. La Catedral de Girona, 27 i 28 de novembre de 2003. Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV, Girona, 589-665
- M. Sureda, Dos itineraris litúrgics per la Girona medieval i moderna, *Actes del Primer Congrés d'Història de Girona. Girona dos mil anys d'història. Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLII, Girona, 281-303
- M. Sureda, La Catedral de Girona, matèria històrica. Historiografia a l'entorn de la seu, *Actes del Segon Congrés d'Història de Girona. La Catedral de Girona. Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV, Girona, 69-112
- M. Sureda, Altars beneficis i arquitectura a la seu de Girona (993-1312), *Actes del Segon Congrés d'Història de Girona. La Catedral de Girona. Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV, Girona, 667-678
- M. Sureda, Intervencions arqueològiques a la Catedral de Girona, *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Roses, 377-380
- M. Sureda, *Catedral de Girona, guia*, Ediciones Aldeasa, 2005.
- F. P. Verrié, *Sobre la construcción de la Catedral de Gerona*, inèdit 1942.

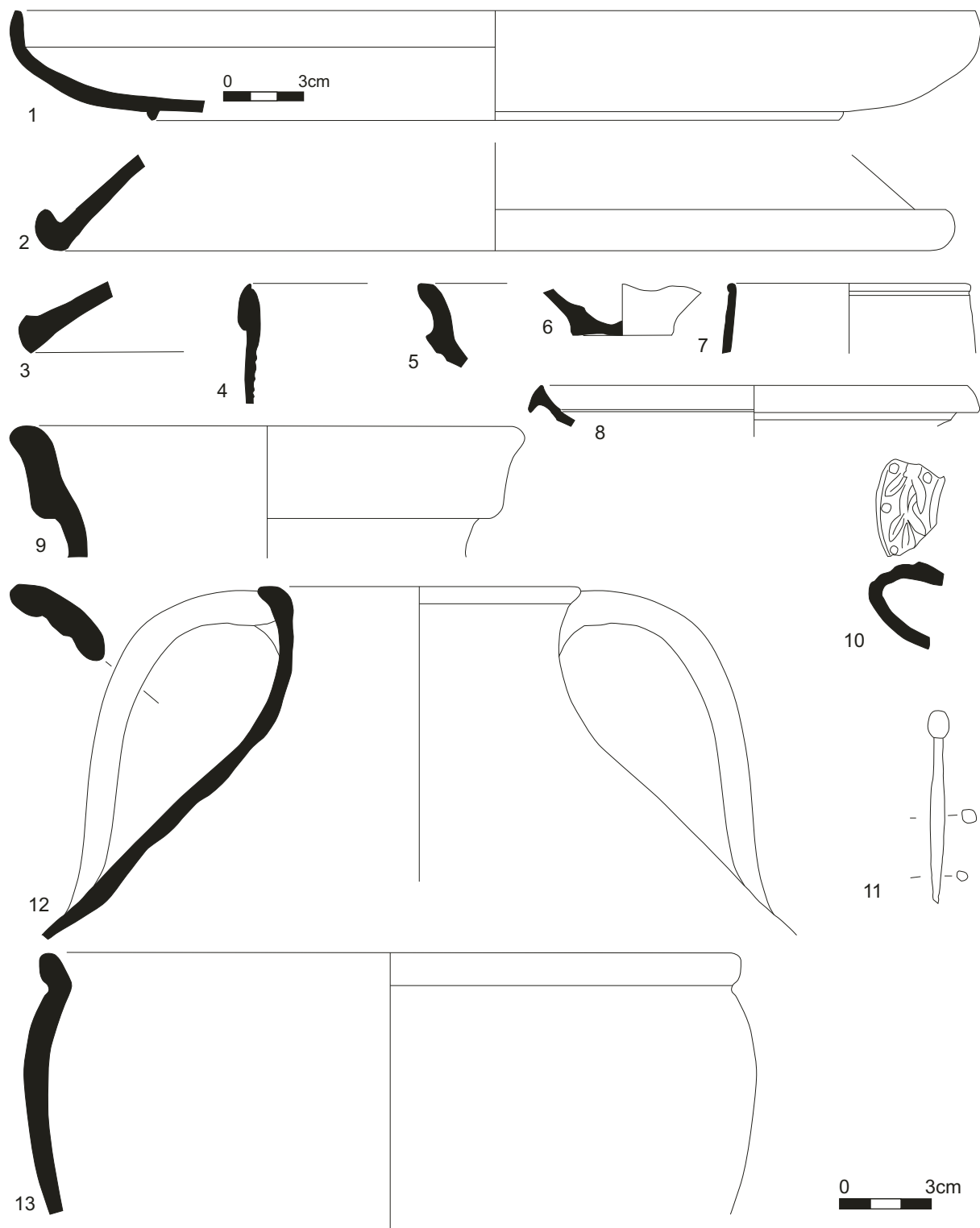
7. Inventari dels materials.

Jaciment: Catedral de Girona			Any 2009		U.E. 02		
Material	observacions	vores	anses	bases	s/f	altres	Total
Àmfora ibèrica					39		39
Àmf. tarraconesa		1			12		13
Àmfora itàlica	Dr. 2/4		1		5		6
Àmfora indet.					2		2
Comuna oxidada		7	5		106		114
Ibèrica pintada		1			1		2
Dolium					3		3
Engalba blanca					3		3
Groll. Red. torn		1			3		4
Groll. Red. mà				3	10		13
coscat		3	1	1	3		8
Ox. coscat		2		1			3
Parets fines	itàliques				1		1
T.S. sudgàlica		2			2		4
T.S. Itàlica				1	1		3
Campaniana B		1		1			2
Vernís negre indet	Campaniana C?	1					
Tegulae i imbrices							12
Fragment de llosa amb relleu ratllat							1

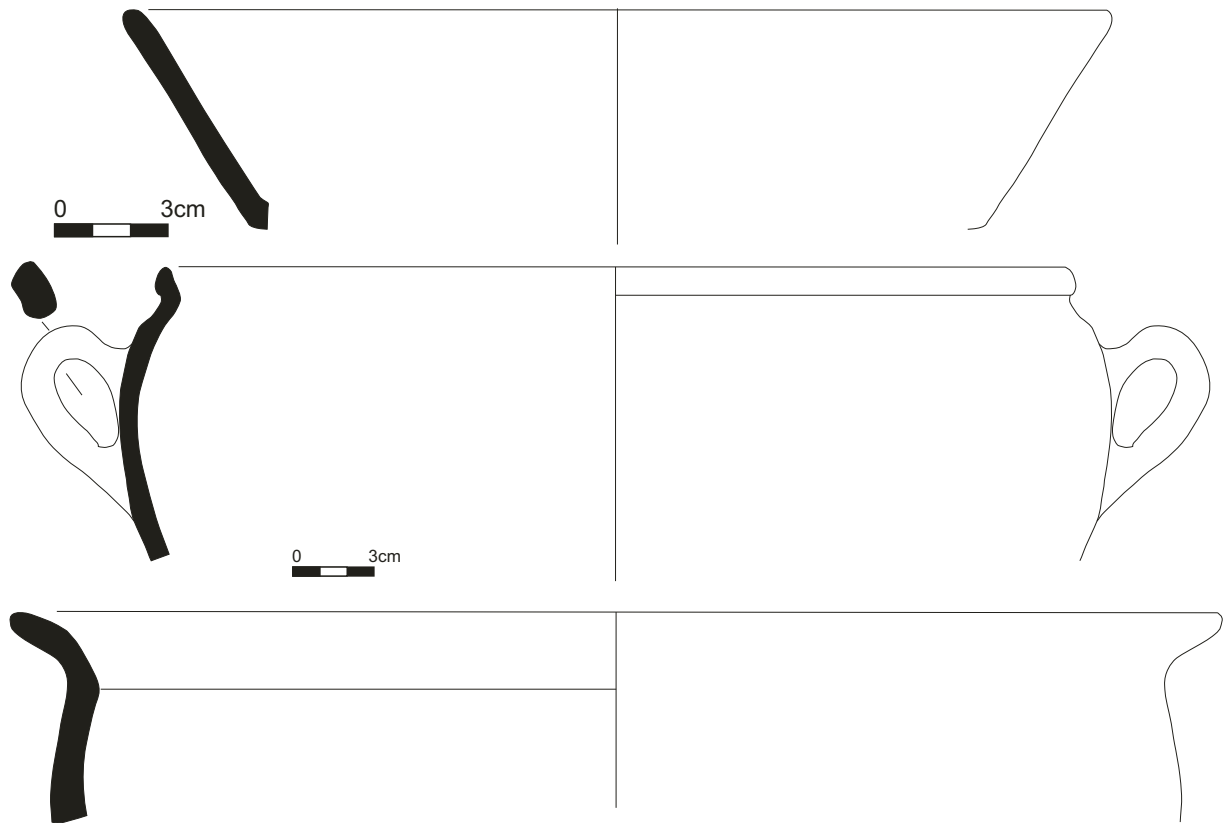
Jaciment: Catedral de Girona			Any 2009		U.E. 10		
Material	observacions	vores	anses	bases	s/f	altres	Total
Àmfora itàlica	Pompeia				1		1
Àmf. tarraconesa				1			1
Àmfora gala		1	1		1		3
Àmfora indet.		1					1
Comuna oxidada		9	7	5	63		84
Ilàntia						1	1
Àmfora ibèrica					2		2
Engalba blanca		1					1
Emporit. tardana		3		3	1		7
T.S. itàlica		1					1
T.S. africana A	Lamb. 9	3			2		5
T.S. africana C	(?)				1		1
Àmfora itàlica	Adriàtic				2		2
Groll. Red torn		13			7		20
Groll. Red. mà					4		4
Tegulae/imbrices							13
dents							7
ossos							4
Agulla d'os							1

Material ceràmic procedent de la unitat estratigràfica 02: 1 a 4 i 6) Oxidada i grisa de la costa catalana, 5) emporitana tardana, 7 i 8) T.S. Sudgàlica, 9, 10 i 11) campaniana B-oide, 12) comuna oxidada, 13) campaniana B-oide, 14, 15 i 16) comuna oxidada, 17) grollera reduïda i 18) àmfora Pasqual 1.

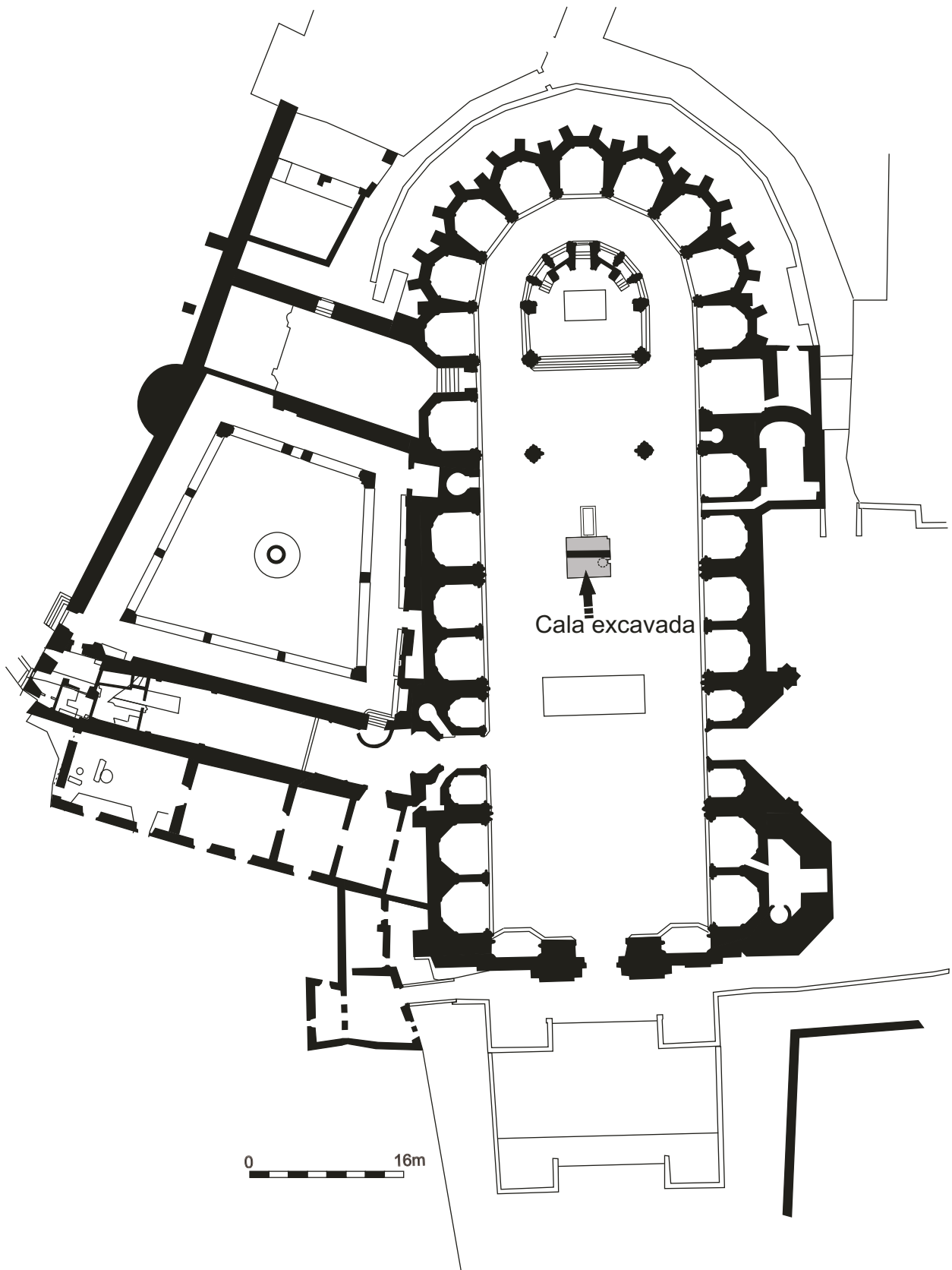

Materials procedents de la unitat estratigràfica 10: 1 a 4) africana de cuina, 5) engalba blanca, 6) comuna oxidada, 7) T.S. Itàlica, 8) comuna oxidada, 9) àmfora tarraconesa 1, 10) llàntia, 11) agulla d'os, 12) comuna oxidada i 13) grollera reduïda a torn.

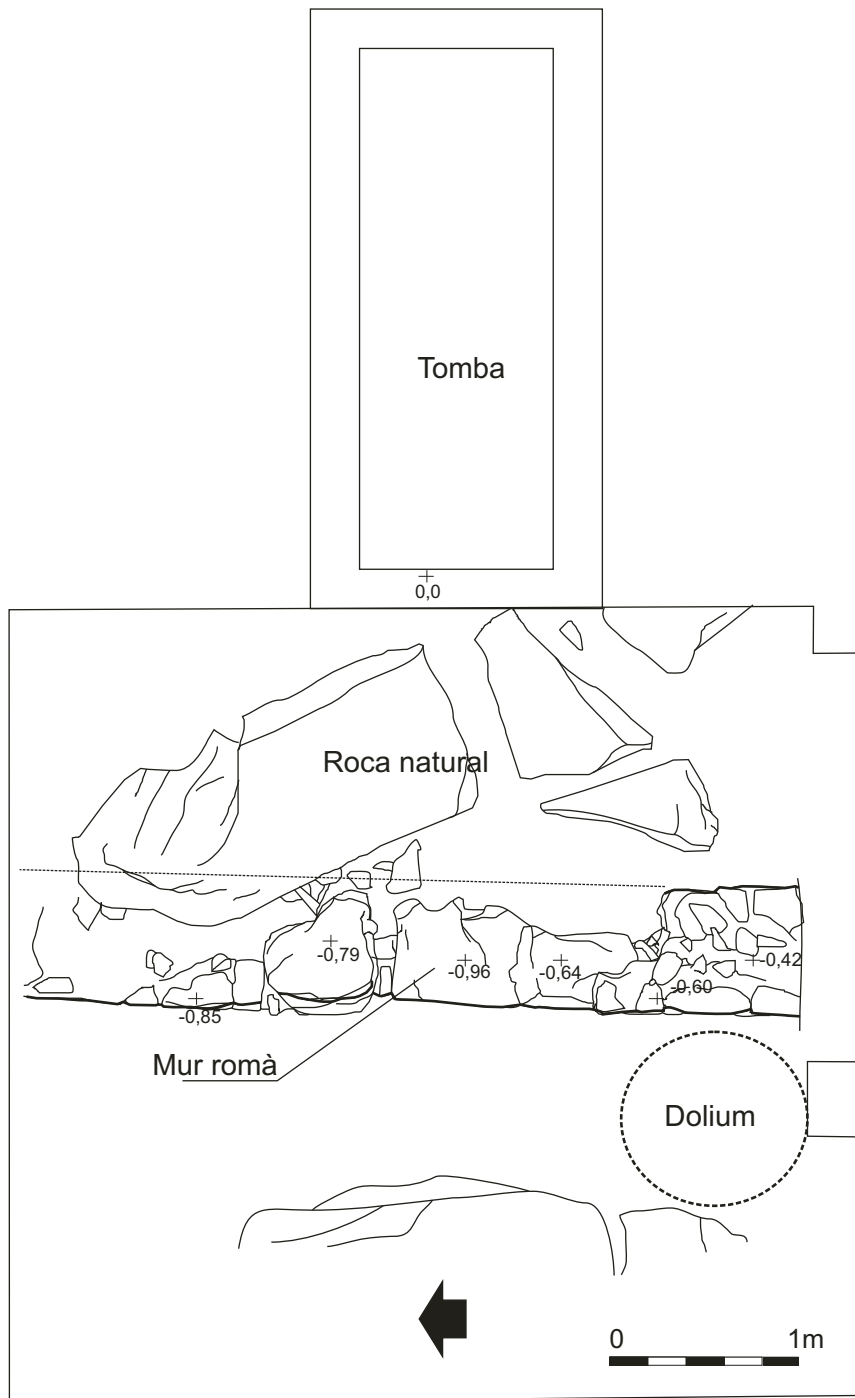

Materials procedents de la unitat estratigràfica 10: 1) grollera reduïda a mà, 2 i 3) grollera reduïda a torn.

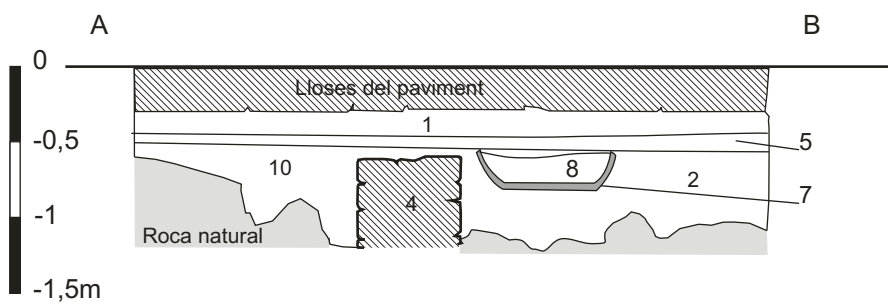
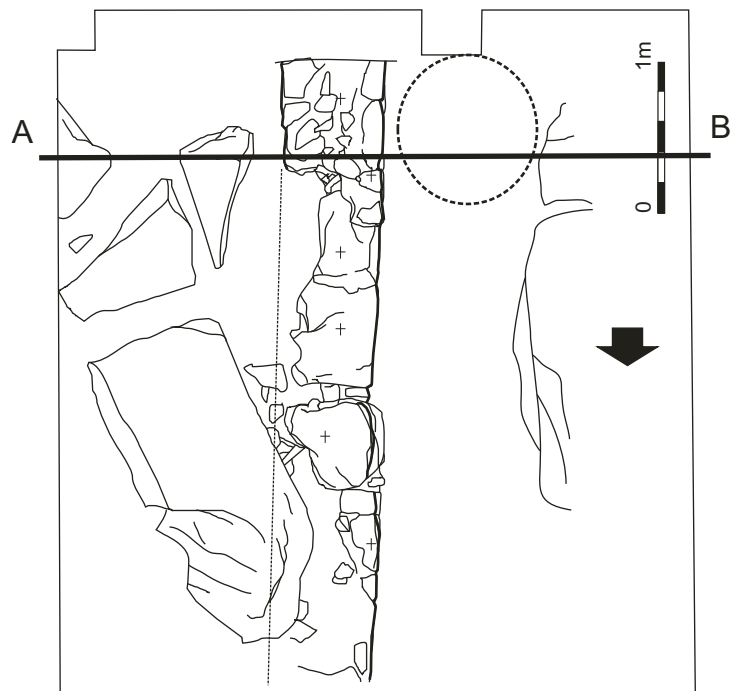

Planta de la catedral de Girona on s'ha ubicat la cala objecte d'excavació arqueològica.

Planta general de la cala excavada

Secció nord sud (A-B) de la cala excavada.

